

บทสรุปผู้บริหาร

เรียนรู้ + ปรับใช้กลยุทธ์ FDI ของจีนและสหภาพยุโรป

ภาพรวมการลงทุนของโลกในปัจจุบันการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ FDI (Foreign Direct Investment) ให้ความสำคัญยิ่งขึ้นในการลงทุนใหม่จากต่างประเทศ (Greenfield investment - เป็นการลงทุนใหม่ที่นำเข้าจากต่างประเทศ และเป็นเงินลงทุนที่เป็นที่ต้องการที่สุด) และการควบรวมกิจการข้ามพรมแดน (cross-border mergers and acquisitions หรือ cross-border M&As - เป็นการลงทุนที่ไม่เป็นที่ต้องการมากนัก เว้นเสียแต่เป็นส่วนสำคัญของการให้ต่างชาติสามารถซื้อรัฐวิสาหกิจที่ขาดทุนได้ หรือการควบรวมกิจการของบริษัทเอกชนในประเทศผู้รับการลงทุนกับเอกชนต่างประเทศ) แต่ก็มีแนวโน้มที่ดี ตารางงานของ UNCTAD ใน WORLD INVESTMENT REPORT ๒๐๑๒ OVERVIEW, TOWARDS A NEW GENERATION OF INVESTMENT POLICIES สรุปได้ว่า แม้จะมีบรรยากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน ประเทศทั่วโลกก็ยังคงพยายามอย่างต่อเนื่องในการส่งเสริมและทำให้การลงทุนจากต่างประเทศ

การลงทุนจากในต่างประเทศของจีนและสหภาพยุโรป ทั้งสองประเทศต่างก็เป็นทั้งแหล่งรับการลงทุนจากต่างประเทศ (inward FDI) และไปลงทุนในต่างประเทศ(outward FDI) โดยทางการพยายามกำหนดกลยุทธ์ที่ดึงดูดและผลักดัน FDI อย่างต่อเนื่อง ทั้งนโยบาย กฎหมาย การอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

รัฐบาลจีน : ได้จัดตั้งเขตทดลองการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้(Shanghai Free Trade Zone หรือ SFTZ) เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๖ จัดเป็นเขตที่ศุลกากรจีนควบคุมพิเศษและเปิดเสรีด้านการเงิน โดยจะทดลองการบริหารที่เปิดกว้างและเปิดเสรี ๔ ด้านได้แก่ การลงทุน การค้า การเงิน และระบบกฎหมายการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งเป็น การปฏิรูปนโยบายการเงินของจีน เพื่อผลักดันเศรษฐกิจภาคบริการให้มีบทบาทมากขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเตรียมตัวโดยสมัครใจ ปรารถนาจากแรงกดดันจากต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังลดขั้นตอนการอนุมัติโครงการทุนต่างประเทศ ผลักดันให้มีการเจรจาข้อตกลงทวิภาคีด้านการลงทุน แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (เช่น กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจทุนต่างประเทศ ผลักดันการปฏิรูปการจัดการการลงทุนของจีนในต่างประเทศ โดยลดขั้นตอนการขอใบอนุญาตการลงทุนจัดตั้งบริษัทในต่างประเทศ

คณะกรรมการการยุโรป : ได้รับรอง “ยุทธศาสตร์ Europe ๒๐๒๐ (Europe ๒๐๒๐ Strategy)” เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๓ เพื่อนำพาเศรษฐกิจสหภาพยุโรปให้พ้นวิกฤติและเตรียมพร้อมสำหรับทศวรรษหน้า มีสาระสำคัญโดยสรุปโดยให้ความสำคัญดังนี้ (๑) smart growth เน้นการเสริมสร้างความรู้ นวัตกรรม การศึกษา และสังคมดิจิทัล(๒) sustainable growth ส่งเสริมการผลิตที่ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันไปพร้อมๆ กับ(๓) inclusive growth เพิ่มการมีส่วนร่วมในตลาดแรงงาน เพิ่มทักษะ และการต่อสู้กับความยากจน โดยมีเป้าหมาย เช่น(๑) ให้อัตราว่างงาน ๗.๕ ของประชาชน อายุระหว่าง ๒๐-๖๔ มีงานทำ (๒) ลงทุนในการวิจัยและพัฒนา (R&D) ร้อยละ ๓ ของ GDP สหภาพยุโรป (๓) บรรลุเป้าหมายในปี ๒๐/๒๐/๒๐ เรื่องพลังงาน ส่วนประเด็นที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาก่อนหน้าแล้วเช่น (๑)เพิ่มโอกาสการเข้าสู่ตลาด (เช่น การจัดทำ FTA จะมีบทบาทการลงทุนและการคุ้มครองการลงทุน) (๒) เน้นการลงทุนระยะยาว (๓) ปรับปรุงการเข้าสู่ตลาดและรับประกันว่าการลงทุนจากต่างประเทศได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกับการลงทุนของนักลงทุนในประเทศ (๔) ส่งเสริมความโปร่งใสโดยมีขอบข่ายของกฎหมายที่ชัดเจน

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อไทย^๑ ในภาพรวมทั้งจีนและสหภาพยุโรปเป็นต้นแบบที่ดีของไทยในการดึงดูดและผลักดัน FDI ที่ไทยควรเรียนรู้และปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับวาระและโอกาสดังนี้

๑) การดึงดูดและผลักดัน FDI ที่ “ขจัดจุดอ่อน เสริมจุดแข็ง” ในด้านนโยบาย กฎหมาย การอำนวยความสะดวก เช่น การกำหนดนโยบายและกฎหมายใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่มีความโปร่งใส ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน ลดขั้นตอน และควรระบุให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี (ซึ่งจะช่วยให้ไทยสามารถยกระดับเทคโนโลยี การประยุกต์ใช้ให้สูงขึ้นต่อไปได้) การลดใช้ความเสียหายในด้านต่างๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อชุมชนในท้องถิ่นและใกล้เคียง เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม สุขอนามัยของประชาชน ความหลากหลายทางชีวภาพ

๒) ปัญหาที่ไทยจะต้องเร่งแก้ไขโดยเร็ว เช่น

(๑) ในลำดับแรก ควรเร่งดำเนินมาตรการที่กระตุ้นเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน เช่น การลงทุนในสาธารณูปโภคพื้นฐานให้เป็นไปตามแผน

(๒) การเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุนของนักลงทุนไทย ผู้ประกอบการไทยต้องเร่งพัฒนาและยกระดับการผลิตของตนให้สูงขึ้นใน global supply chain อย่างต่อเนื่อง โดยมีการประเมินผลดำเนินการอย่างสม่ำเสมอว่าประสบความสำเร็จตามเป้าหมายเพียงใด และต้องแก้ไข ณ จุดใด

(๓) การเสริมสร้างทักษะและเพิ่มประสิทธิภาพให้แรงงานไทย เพื่อสนองได้ตรงตามความต้องการของตลาด

ส่วนอำนวยการ สำนักสารสนเทศการเจรจาการค้า
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
กันยายน ๒๕๕๗

^๑ เป็นความเห็นส่วนบุคคลของผู้ศึกษาวิเคราะห์รายงานนี้ (นางสาวพรศิริ เมฆวิชัย) เท่านั้น

สารบัญ

	หน้า
ภาพรวมการลงทุนของโลก	๑
แนวโน้มนโยบายการลงทุน	๑
การลงทุนจาก-ในต่างประเทศของจีนและสหภาพยุโรป	๒
จีน : การลงทุนจากต่างประเทศ	๒
การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อดึงดูดและผลักดัน FDI	๒
นโยบายใหม่ในการส่งเสริมและเปิดกว้างของธุรกิจบริการให้กับต่างประเทศ	๓
เขตการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้	๕
การลงทุนในต่างประเทศ	๕
ประเภทของการลงทุน	๖
แนวโน้มการลงทุน	๖
การลงทุนในสหภาพยุโรป	๗
สหภาพยุโรป : การลงทุนจากต่างประเทศ	๘
การลงทุนในต่างประเทศ	๙
ยุทธศาสตร์ Europe ๒๐๒๐ (Europe ๒๐๒๐ Strategy)	๙
การลงทุนในจีน	๑๐
การจัดทำความตกลงด้านการลงทุนระหว่างสหภาพยุโรป-จีน	๑๑
ปัญหา/อุปสรรค : เช่น กฎหมาย Anti-Monopoly Law	๑๑
ข้อคิดเห็นและเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อไทย	๑๑
การดึงดูดและผลักดัน FDI	๑๒
การเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุนของนักลงทุนไทย	
และกระบวนการผลิตภายในประเทศ	๑๔
การเสริมสร้างทักษะและเพิ่มประสิทธิภาพให้แรงงานไทย	๑๔

เรียนรู้ + ปรับใช้กลยุทธ์ FDI ของจีนและสหภาพยุโรป

ภาพรวมการลงทุนของโลก :

ปัจจุบันการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ FDI (Foreign Direct Investment) ให้ความสำคัญยิ่งขึ้นในการลงทุนใหม่จากต่างประเทศ (Greenfield investment) และการควบรวมกิจการข้ามพรมแดน (cross-border mergers and acquisitions หรือ cross-border M&As)^๒

แนวโน้มนโยบายการลงทุน (Investment Policy Trends)^๓ : UNCTAD รายงานใน WORLD INVESTMENT REPORT ๒๐๑๒ OVERVIEW, TOWARDS A NEW GENERATION OF INVESTMENT POLICIES สรุปได้ว่า แม้จะมีบรรยากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน เช่น ภาวะเศรษฐกิจที่มีความไม่แน่นอน ตลาดการเงินที่ผันผวน เกิดความสับสนและขยายตัวในอัตราต่ำ ประเทศทั่วโลกก็ยังคงพยายามอย่างต่อเนื่องในการส่งเสริมและทำให้การลงทุนจากต่างประเทศมีความเป็นเสรียิ่งขึ้น ทั้งได้ดำเนินการด้านกฎระเบียบควบคู่กันไปด้วย เพื่อการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ และดึงดูด FDI เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศที่เป็นแหล่งรับการลงทุน โดยทั่วไปนโยบายการลงทุนในปี ๒๕๕๔ เอื้อประโยชน์ให้นักลงทุนต่างชาติลดลงเป็นร้อยละ ๒๒ (เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๓) ซึ่งสรุปภาพรวมแนวโน้มนโยบายการลงทุนได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ : แนวโน้มนโยบายการลงทุนต่างประเทศของ UNCTAD เช่น

ภาพรวม	การลงทุนจากต่างประเทศ (inward FDI)	การไปลงทุนในต่างประเทศ (outward FDI)
-ความเป็นเสรีและการส่งเสริมจะมุ่งเป้าไปที่เฉพาะอุตสาหกรรมได้แก่ อุตสาหกรรมบริการ เช่น ด้านสาธารณูปโภค (electricity, gas and water supply), transport and communication	-มีการตรวจสอบขั้นตอนการอนุญาตที่เข้มงวดยิ่งขึ้น เช่น การลงทุนด้านเกษตร เคมีภัณฑ์ -เน้นการลงทุนในสาขาที่เสริมสร้างความแข็งแกร่งและการแข่งขันในตลาดโลกของประเทศที่รับการลงทุน	-การปริวรรตเงินตราให้มีเสถียรภาพ ปรับดุลการค้าให้ดีขึ้น
-บางประเทศจะพยายามใช้นโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (privatization policies)	-กฎระเบียบที่เกี่ยวกับ extractive industries เช่น การรวมเป็นของรัฐ (nationalization) การเวนคืน (expropriation) หรือ การเลิกกิจการ (divestment) การเพิ่มอัตรากาชี (corporate taxation rates) เงินค่าลิขสิทธิ์ และการเจรจาต่อรองสัญญาใหม่อีกครั้ง (royalties and contract renegotiations)	-การจำกัดเงินทุนไหลออกและกระตุ้นให้มีการส่งคืนเงินลงทุนกลับประเทศ (repatriate foreign investment)
-มาตรการที่สำคัญอื่นๆ เช่น การอำนวยความสะดวกในขั้นตอนการขออนุญาตการลงทุนจากต่างประเทศ		
-ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเน้นสิ่งแวดล้อมและผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการลงทุน เช่น แลกเปลี่ยนความร่วมมือระหว่างสหรัฐอเมริกา-สหภาพยุโรปในการประชุม Transatlantic Economic Council เมื่อปี ๒๕๕๕, the Implementation of the UNCTAD/FAO/World Bank/IFAD Principles of Responsible Agricultural Investment		
-ประเด็นที่ยังค้างค้ำ : การปฏิรูป ISDS (Investor-State Dispute Settlement) เช่น ความกังวลในคุณสมบัติของอนุญาโตตุลาการ, การบังคับใช้และขั้นตอนการเพิกถอนยังไม่เพียงพอ, การตีความของ arbitration tribunals ที่ขัดแย้งกันในบทที่เกี่ยวกับข้อสัญญา, ขาดความโปร่งใส และมีค่าใช้จ่ายสูง		

^๒ Greenfield Investment เป็นการลงทุนใหม่ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ และเป็นเงินลงทุนที่เป็นที่ต้องการที่สุด

Mergers and acquisitions เป็นการควบรวมกิจการของบริษัทต่างประเทศ ซึ่งเป็นการลงทุนที่ไม่เป็นที่ต้องการมากนัก เว้นเสียแต่เป็นส่วนสำคัญของการให้ต่างชาติสามารถซื้อรัฐวิสาหกิจที่ขาดทุนได้ หรือการควบรวมกิจการของบริษัทเอกชนในประเทศผู้รับการลงทุนกับเอกชนต่างประเทศ(ที่มา : FOCUSED AND QUICK (FAQ) Issue ๗๑ การลงทุนของไทยในประเทศเพื่อนบ้าน : ก้าวสำคัญของการเข้าสู่กลุ่มเศรษฐกิจ AEC, ๒ July ๒๐๑๒ โดย เสาวณี จันทะพงษ์ และ สุภัทร ธนบดีภัทร, www.bot.or.th)

^๓ WORLD INVESTMENT REPORT ๒๐๑๒ OVERVIEW, TOWARDS A NEW GENERATION OF INVESTMENT POLICIES (ที่มา : www.unctad-docs.org)

การลงทุนจาก-ในต่างประเทศของจีนและสหภาพยุโรป : ภาพรวม

ทั้งจีนและสหภาพยุโรปเป็นทั้งแหล่งดึงดูดและผลักดัน FDI (Foreign Direct Investment) ดังนั้น ในเบื้องต้นขอสรุปข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของทั้งสองประเทศดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒ : สรุปข้อมูลการลงทุน (FDI) ของจีนและสหภาพยุโรป

จีน (ปี ๒๕๕๔) ^๔	สหภาพยุโรป (ปี ๒๕๕๔) ^๕
การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศรวม ๑๑๖ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ล่าสุดปี ๒๕๕๖ มูลค่า ๑๑๗.๖ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศรวม ๘๐๕.๔ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ^๖ (สถิติล่าสุด)
ลงทุนในต่างประเทศรวมทั้งหมด ๑๓๗.๗ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ^๖ (ล่าสุดปี ๒๕๕๖ มูลค่า ๑๒๓.๙ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	ลงทุนในต่างประเทศรวมทั้งหมด ๕๐๑.๘ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ล่าสุดปี ๒๕๕๖ มูลค่า ๒๔๖.๒ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)
การลงทุนใน EU (ไม่รวมฮ่องกง) : ๗.๕๖ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ^๗ (เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๖.๘ เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า)	การลงทุน EU ในจีน (ไม่รวมฮ่องกง) : ๒๓.๗ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ^๘
(ล่าสุดปี ๒๕๕๕ มูลค่า ๓๑.๕ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	

จีน - การลงทุนจากต่างประเทศ (inward FDI)^๙ : ในช่วง ๑๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๕๗) มี FDI เฉลี่ย ๓๗๕.๘ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีจำนวนสูงสุดเป็นประวัติการณ์ในปี ๒๕๕๖ มูลค่า ๑,๑๗๕.๘ ล้าน ดอลลาร์สหรัฐ และต่ำสุดในปี ๒๕๔๓ มูลค่า ๑๘.๓ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยล่าสุด กระทรวงพาณิชย์จีน รายงานว่า ในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๗ FDI มูลค่า ๗.๒ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากเดือนก่อนหน้า (กรกฎาคม ๒๕๕๗ มูลค่า FDI ๗.๘ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) ร้อยละ ๗.๘ และลดลงจากเดือนสิงหาคมปีก่อนหน้าร้อยละ ๑๔ นับว่าต่ำสุดในรอบ ๔ ปี หรือนับตั้งแต่ปี ๒๕๕๓^{๑๐} อย่างไรก็ตาม จีนมีจุดแข็งที่ดึงดูด FDI ที่สำคัญได้แก่

- ๑) ตลาดภายในที่มีขนาดใหญ่และเติบโต แต่ละปีมีประชากรจีนที่มีฐานะดีเพิ่มขึ้นประมาณ ๒๐ ล้านคน โดยจะมีรายได้เพิ่มขึ้น (มีรายได้ต่อปีต่อคน ๑๓,๕๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ)^{๑๑} และถูกจัดอยู่ในระดับชนชั้นกลาง
- ๒) มีแรงงานจำนวนมาก
- ๓) โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดี ทำให้จีนยังคงได้รับความไว้วางใจจากนักลงทุนต่างประเทศ และเน้นไปลงทุนในซีกตะวันออกของจีน คิดเป็นมูลค่า ๙.๖ หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๕ คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๔ ของ FDI รวม

การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อดึงดูดและผลักดัน FDI นาย Shen Danyang โฆษกกระทรวงพาณิชย์จีน คาดว่า มูลค่า FDI รวมในปี ๒๕๕๗ จะอยู่ในระดับใกล้เคียงกับของปี ๒๕๕๖ และ FDI ในปีถัดไปจะขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยปี ๒๕๕๖ มี FDI จากประเทศต่างๆ โดยสรุปดังตารางต่อไปนี้

^๔ ที่มา : กระทรวงการต่างประเทศ(www.mfa.go.th) และ ThaiBiz.net กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ(www.thaibiz.net). ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน(www.thaibizchina.com), CIA World Fact Book (www.cia.gov), <http://data.worldbank.org>, www.wto.org, www.ecb.europa.eu

^๕ ที่มา : eurostat Pocketbooks : International trade and foreign direct investment ๒๐๑๓ edition (epp.eurostat.ec.europa.eu) , www.cia.gov, www.gfmag.com, en.wikipedia.org , www.globalsmes.org

^๖ TUSIAD China Business Insight, February ๒๐๑๓ (ที่มา : www.tusiad.org)

^๗ ปี ๒๕๕๔ จีนไปลงทุนมาก ๖ อันดับแรกตามลำดับ ได้แก่ ฮ่องกง (๓๕.๖ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) Virgin Islands (๖.๒) Cayman Islands (๔.๙) ฝรั่งเศส (๓.๔) สิงคโปร์ (๓.๒) ออสเตรเลีย (๓.๑)

^๘ อัตราแลกเปลี่ยน ๑ ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ ๐.๗๓๖๙๙ ยูโร ณ วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๗ (ที่มา : www.x-rates.com)

^๙ ปี ๒๕๕๔ สหภาพยุโรปเป็นหนึ่งใน ๕ ประเทศที่ลงทุนสูงสุดในจีน อีก ๔ ประเทศได้แก่ ไต้หวัน ฮ่องกง สหรัฐฯ ญี่ปุ่น (ที่มา : ec.europa.eu/trade) โดยไปลงทุนมาก ๖ อันดับแรกตามลำดับ ได้แก่ สหรัฐฯ (๑๑๐.๖ ล้านยูโร) บราซิล (๒๗.๙) จีน (๑๗.๕) แคนาดา (๑๒.๔) อินเดีย (๑๒) ญี่ปุ่น (๓.๖)

^{๑๐} ที่มา : www.tradingeconomics.com

^{๑๑} โลกพวา ศก.แดนมังกรไม่กระตุ้น อาจไม่รอด, โพสต์ทูเดย์ ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๔๒๔๗ วันอังคารที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๗

^{๑๒} จากรายได้ประชากรต่อหัว ในปี ๒๕๕๖ มูลค่า ๖,๕๖๐ ดอลลาร์สหรัฐ

ตารางที่ ๓ : มูลค่าการลงทุนโดยตรงของต่างประเทศในจีนที่สำคัญในปี ๒๕๕๖ (หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ประเทศ/เขตเศรษฐกิจ	มูลค่า	อัตราการเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๕ (ร้อยละ)	อัตราส่วนของ FDI รวม (ร้อยละ) ^{๑๓}
FDI รวมทั้งหมด	๑๑๗,๕๙๐	๕.๓	๑๐๐
สหภาพยุโรป	๗,๒๑๔	๑๘.๑	๖.๑
สหรัฐอเมริกา	๓,๓๕๔	๗.๑	๒.๘
เอเชียตะวันออก (๑๐ ประเทศ)	๑๐๒,๕๒๓	๗.๑	๘๗.๑
เช่น- ฮองกง (ประมาณการ)	๗๗,๐๐๐	๙.๙	๖๕.๔
- สิงคโปร์	๗,๓๒๗	๑๒.๑	๖.๒
- ญี่ปุ่น	๗,๐๖๔	-๔.๓	๖.๐
- เกาหลีใต้	๓,๐๕๙	-๐.๒	๒.๖
- ไทย	๔๘๓	๓๘๙.๓	๐.๔

เดือนมกราคม ๒๕๕๗ โฆษกกระทรวงพาณิชย์จีนแถลงภาพรวม FDI ในจีนว่า^{๑๔}

๑) มีบริษัทต่างประเทศที่ได้รับอนุมัติให้ตั้งใหม่ในจีนรวม ๒๒,๗๗๓ แห่ง (ลดลงร้อยละ ๘.๖๓ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๕) แต่มีมูลค่า FDI รวม ๑๑๗.๕ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ สูงกว่าปีก่อนหน้า โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๒๕

๒) ปัจจุบัน FDI ในจีนมีมากกว่า การลงทุนของจีนในต่างประเทศเพียง ๑๐ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จึงเป็นไปได้ว่า ปริมาณการลงทุนของจีนในต่างประเทศจะเพิ่มมากกว่า FDI ในจีนใน ๓ ปีข้างหน้า

๓) หลังจากจีนดำเนินนโยบายการปฏิรูปและเปิดประเทศ ๓๕ ปีที่ผ่านมา กลยุทธ์ “เชิญบริษัททุนต่างประเทศเข้ามา” กับ “การส่งเสริมบริษัทจีนก้าวออกไป” ของทางการจีน ได้เริ่มมีผลเป็นรูปธรรมในการสร้างความสมดุลระหว่างเงินลงทุนในต่างประเทศกับต่างประเทศลงทุนในจีน ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีต่อเศรษฐกิจโลก และเป็นสิ่งที่ดีต่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างจีนกับประเทศต่างๆ โดยมีมูลค่าประมาณ ๖๑.๔ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ ๕๐ ของ FDI ในจีน ที่ได้ลงทุนในภาคธุรกิจบริการ เป็นอัตราการขยายตัวร้อยละ ๕๑.๔ ของเงินทุน FDI นับว่าสูงเป็นประวัติการณ์ ทำให้การลงทุนในภาคการผลิตลดลง(ซึ่งปัจจุบันมีต้นทุนสูงขึ้น เช่น ค่าแรง วัตถุดิบ โลจิสติกส์) ทำให้จีนกำลังสูญเสียความได้เปรียบในฐานะเป็น “โรงงานของโลก” หรือ “ฐานการผลิตของโลก” และเป็นผลให้ FDI จากสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป มีแนวโน้มที่จะถอนฐานการผลิตบางส่วนออกไปมากขึ้น ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง FDI ในจีน

นโยบายใหม่ในการส่งเสริมและเปิดกว้างของธุรกิจบริการให้กับต่างประเทศ : นางฉิว กวงหลิง รองอธิบดีกรมทุนต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์จีน^{๑๕} แถลงถึงนโยบายดังกล่าวได้แก่

๑) กระทรวงพาณิชย์จีนจะทำวิจัยเกี่ยวกับการเปิดกว้างภาคการเงิน การศึกษา วัฒนธรรม การรักษาพยาบาลและด้านอื่นๆ

๒) ลดข้อจำกัดของทุนต่างประเทศในธุรกิจด้านการดูแลเด็กและผู้สูงอายุ การออกแบบทางสถาปัตยกรรม การค้าและโลจิสติกส์ การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce)

๓) ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อทยอยเปิดกว้างทางวัฒนธรรม และลดขั้นตอนการอนุมัติโครงการทุนต่างประเทศ

ต่อมาในเดือนมีนาคม ๒๕๕๗ โฆษกกระทรวงพาณิชย์จีน แถลงว่า ในปีนี้กระทรวงฯ มีนโยบายที่จะผลักดันการปฏิรูปในด้านที่เกี่ยวกับการลงทุน ได้แก่^{๑๖}

๑) ปรับปรุงระบบการจัดการการลงทุนของต่างประเทศ และจะผลักดันการแก้ไขกฎหมาย ๓ ฉบับที่เกี่ยวกับการลงทุนต่างประเทศได้แก่ กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจทุนต่างประเทศ กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจร่วมทุนโดย

^{๑๓} คำเนินการโดยผู้จัดทำรายงานนี้ (นางสาวพรศิริ เมฆวิชัย)

^{๑๔} พาณิชย์จีนเผย ภายใน ๓ ปีข้างหน้า การลงทุนในต่างประเทศของจีนจะมากกว่าต่างประเทศลงทุนในจีน (ที่มา : www.thaibiz.net)

^{๑๕} พาณิชย์จีนเผย ธุรกิจภาคบริการสมัยใหม่กลายเป็น “จุดสนใจ” ในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ (ที่มา : www.thaibiz.net)

^{๑๖} พาณิชย์จีนเผยเร่งผลักดันการปฏิรูปใน ๕ ด้านหลัก (ที่มา : www.thaibiz.net)

จีนและต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจความร่วมมือโดยจีนและต่างประเทศ) รวมทั้งผลักดันให้เกิด การเจรจาข้อตกลงทวิภาคีด้านการลงทุน

๒) ผลักดันการปฏิรูปการจัดการการลงทุนของจีนในต่างประเทศ โดยลดขั้นตอนการขอใบอนุญาต การลงทุนจัดตั้งบริษัทในต่างประเทศ และใช้วิธีการบันทึกข้อมูลแทนเพื่อความสะดวกรวดเร็ว นอกจากนี้ยังผลักดันการปฏิรูประบบการไหลเวียนสินค้าด้านการค้าภายในประเทศ (เช่น ยกเลิกการจำกัดการ ไหลเวียนสินค้าระหว่างพื้นที่ในจีน

๓) การปฏิรูปด้านการค้าระหว่างประเทศ (เช่น การสร้างนวัตกรรมในการจัดการค้าแปรรูป เพิ่ม ความสะดวกในการผ่านด่านเข้า-ออกประเทศ) สร้างเขตการค้าเสรี (เช่น **เขตการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้**^{๑๗}) ให้สมบูรณ์ แบบ เพื่อเป็นต้นแบบ ที่สามารถนำไปใช้ในการก่อตั้งเขตทดลองการค้าฯ ในพื้นที่ที่มีความพร้อมต่อไป ทั้งนี้จะ ได้กล่าวถึงเขตการค้าฯ นี้ต่อไป) เพื่อเป็นการดึงดูด FDI จากต่างประเทศให้ได้ผลยิ่งขึ้น โดยล่าสุดเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ รัฐบาลเซี่ยงไฮ้ได้ประกาศรายการกิจการที่ต้องห้าม (Negative List) ฉบับใหม่^{๑๘} ซึ่งปรับลด ข้อจำกัด/ข้อห้ามลงทุนเหลือ ๑๓๙ รายการ (จากเดิม ๑๕๐ รายการ) คิดเป็นลดลงร้อยละ ๒๖.๘ โดยมีหลาย สาขาที่ได้ออก/ผ่อนคลายเป็นข้อจำกัด ได้แก่ สาขาบริการ (บริการขนส่งทางน้ำ บริการทางพาณิชย์ บริการ เฉพาะทาง และบริการทางสังคม) สาขาการผลิต (การออกแบบเรือสำราญและเรือเดินสมุทร การผลิต / ออกแบบ/วิจัยอุปกรณ์สำหรับการขนส่งผู้โดยสารระบบราง) สาขาเหมืองแร่ สาขาก่อสร้าง และสาขาระบบ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เป็นต้น รวมทั้งลดข้อกำหนดบางอย่างที่ไม่ชัดเจน และที่มีความซ้ำซ้อน ถือเป็นก้าว สำคัญในการเปิดโอกาสให้ FDI จากต่างประเทศได้อย่างเสรีขึ้นอีกระดับหนึ่ง ทั้งเป็นกลไกสำคัญในการ ขับเคลื่อนพัฒนามหานครเซี่ยงไฮ้ให้บรรลุแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ๕ ปี ฉบับที่ ๑๒ (ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๘) ที่ต้องการ สร้างมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมบริการให้ร้อยละ ๖๕ ของ GDP ของมหานครเซี่ยงไฮ้ภายในปี ๒๕๕๘ ตลอดจนการสร้างเชื่อมั่นให้นักลงทุนต่างประเทศเป็นการส่งเสริมบรรยากาศการลงทุน การค้า ความ โปร่งใสของจีนในต่างประเทศ ซึ่งจะเห็นได้เป็นรูปธรรมจากจำนวนธุรกิจต่างชาติที่ยื่น ขอดจดทะเบียนเมื่อเดือน มิถุนายน ๒๕๕๗ รวม ๑,๒๔๕ ราย เพิ่มขึ้น ๗ เท่า (เดิมเดือนตุลาคม ๒๕๕๖ มี ๒๙ ราย) มูลค่ากว่า ๗,๓๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเป็นธุรกิจต่างชาติจาก ๖๐ ประเทศ และที่ลงทุนมาก ๕ ประเทศตามลำดับได้แก่ ฮองกง สหรัฐอเมริกา ไต้หวัน สิงคโปร์ ญี่ปุ่น (นอกจากนี้ยังมี แคนาดา เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย เป็นต้น) ทั้ง อนุญาตให้ต่างชาติที่ลงทุนในเขตการค้าเสรีนี้ สามารถแจ้งรายละเอียดการนำเข้าสินค้าได้ ณ ด่านศุลกากรทุก แห่งของจีนตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

๔) ล่าสุดเมื่อปลายเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๗ กระทรวงพาณิชย์จีนได้ประกาศทดลองลดขั้นตอนการ อนุมัติโครงการลงทุนจากต่างประเทศ^{๑๙} เป็นเวลา ๓ เดือน (๓๐ พฤษภาคม-๓๑ สิงหาคม) เพื่อกระตุ้นการ ลงทุนจากต่างประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) ขอบเขตการลดขั้นตอนรวมรายการทั้งหมดที่เกี่ยวกับการจัดตั้งหรือเปลี่ยนแปลงบริษัททุนต่างประเทศ ที่จำเป็นต้องขออนุมัติจากกระทรวงพาณิชย์จีนตามที่กฎหมายกำหนด ยกเว้นโครงการจำหน่ายสินค้าโดยตรง

(๒) หน่วยงานพาณิชย์ระดับมณฑลจะรับเอกสารของนักลงทุนต่างประเทศ มาเก็บไว้ที่ฮองกง โดยตรง และจะตรวจสอบขั้นต้นก่อนส่งให้กระทรวงพาณิชย์จีน โดยเป็นการยกเลิกขั้นตอนการยื่นตรวจ เอกสารต่ำกว่าระดับมณฑล

(๓) ลดจำนวนเอกสารประกอบในการขออนุมัติ โดยสามารถค้นหาข้อมูลได้จากคู่มือการลงทุนจาก ต่างประเทศในเว็บไซต์กระทรวงพาณิชย์จีน (<http://www.mofcom.gov.cn> หรือ <http://www.fdi.gov.cn>)

(๔) สำนักบริหารกิจการกลาง กระทรวงพาณิชย์จีน จะตรวจรับเอกสารของผู้ยื่นขอ รวมทั้งออก ใบรับรองให้แก่ผู้ยื่นขอ หลังจากได้รับการอนุมัติแล้ว โดยผู้ยื่นขอสามารถรับเอกสารการอนุมัติและใบอนุญาต การจัดตั้งบริษัททุนต่างประเทศได้ที่สำนักนี้โดยตรง หรือจะจัดส่งทางไปรษณีย์ก็ได้

^{๑๗} เขตการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Free Trade Zone หรือ SFTZ) ที่มา : เขตการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ : พิเศษแค่ไหน เสรีอย่างไร โดย ดร.อักษรศรี พานิชสาส์น, วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ www.bangkokbiznews.com

^{๑๘} ต่างชาติดีใจ !! Negative List เขตการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ฉบับใหม่ให้สัญญา "เสรี" กว่าเดิม, ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ (ที่มา : www.thaibiz.net)

^{๑๙} ที่มา www.thaibiz.net

เขตการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Free Trade Zone หรือ SFTZ)^{๒๐} : รัฐบาลจีนได้อนุมัติให้จัดตั้งเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๖ ครอบคลุมพื้นที่เศรษฐกิจการค้าสำคัญ ๔ แห่งในมหานครเซี่ยงไฮ้ ได้แก่ (๑) เขตสินค้าสิทธิพิเศษภาษีอากรเกาะเฉียว หรือเขตคลังสินค้าทัณฑ์บน (bonded zone) (๒) เขตโลจิสติกส์ไถ่เกาะเฉียว (๓) เขตท่าเรือหยางซาน (๔) ท่าอากาศยานผู้ตงเซี่ยงไฮ้ (ทั้ง ๔ แห่ง รวมพื้นที่ทั้งหมด ๒๘.๗๘ ตารางกิโลเมตร) จัดเป็นเขตที่บุคลากรจีนควบคุมพิเศษและเปิดเสรีด้านการเงิน รัฐบาล จีนจะทดลองการบริหารเปิดกว้างและเปิดเสรี ๔ ด้านคือ การลงทุน การค้า การเงิน และระบบกฎหมายการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ระดับชาติของรัฐบาลจีนปัจจุบัน ในการปฏิรูปนโยบายทางการเงินของจีนขนาดใหญ่ จึงเป็นการปฏิรูปเศรษฐกิจของจีนขึ้นสู่ระดับใหม่ เพื่อผลักดัน เศรษฐกิจภาคบริการของจีนให้มีบทบาทมากขึ้น พร้อมกับ ลดการพึ่งพาภาคการส่งออกสินค้าให้น้อยลง และเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ เตรียมตัวของจีนโดยสมัครใจที่ปราศจากแรงกดดันจากภายนอก หากแต่เป็นวิสัยทัศน์ของผู้นำจีน เพื่อให้จีนพร้อมรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก

การลงทุนในต่างประเทศ: ในช่วง ๙ ปี (พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๖) จีนไปลงทุนสะสม (accumulated investment) มากใน ๕ ประเทศแรกได้แก่ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย แคนาดา บราซิล และอังกฤษ^{๒๑} รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔ : สรุปการลงทุนสะสมของจีนในต่างประเทศมาก ๕ ประเทศแรก : ช่วง ๙ ปี- พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๖ (Top five destinations for accumulated Chinese investment ๒๐๐๕-๒๐๑๓) (หน่วย : พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ลำดับ	ประเทศ	มูลค่ารวม ช่วง ๙ ปี(พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๖)	Global Share (%)
๑	สหรัฐอเมริกา	๕๙.๙	๑๓
๒	ออสเตรเลีย	๕๗.๒	๑๒
๓	แคนาดา	๓๗.๖	๘
๔	บราซิล	๒๙.๑	๖
๕	อังกฤษ	๑๘.๕	๔
รวม		๒๐๒.๓	๕๖

สำหรับปี ๒๕๕๖ จีนไปลงทุนในต่างประเทศทั่วโลกมีมูลค่ารวม ๘๔.๔ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยลงทุนมากใน ๕ ประเทศแรก (คิดเป็นร้อยละ ๔๔ ของการลงทุนรวมในต่างประเทศทั่วโลก) ได้แก่ สหรัฐอเมริกา มูลค่า ๑๔.๕ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็น Global Share ร้อยละ ๑๗) ออสเตรเลีย มูลค่า ๗.๑ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็น Global Share ร้อยละ ๘) จีนี มูลค่า ๕.๙ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็น Global Share ร้อยละ ๗) คาซัคสถาน มูลค่า ๕.๓ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็น Global Share ร้อยละ ๖) รัสเซีย มูลค่า ๕.๑ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็น Global Share ร้อยละ ๖) สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๕ : สรุปการลงทุนของจีนในต่างประเทศ ปี ๒๕๕๖ (หน่วย : พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

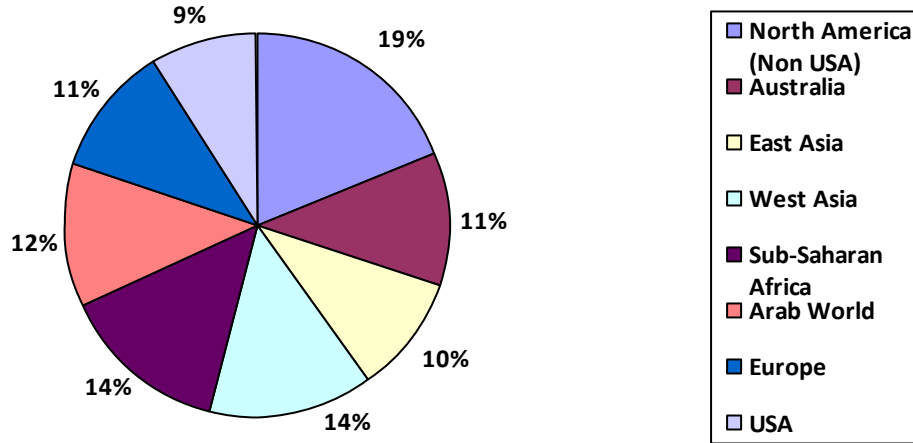
ลำดับ	ประเทศ	มูลค่า	Global Share (%)
๑	สหรัฐอเมริกา	๑๔.๕	๑๗
๒	ออสเตรเลีย	๗.๑	๘
๓	จีนี	๕.๙	๗
๔	คาซัคสถาน	๕.๓	๖
๕	รัสเซีย	๕.๑	๖
รวม ๕ ประเทศ		๓๘.๑	๔๔
ประเทศอื่นๆ ^{๒๒}		๔๖.๓	๕๖
Global Total		๘๔.๔	๑๐๐

^{๒๐} เขตการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ : พิเศษแคโชน เสรีอย่างไร โดย ดร.อักษรศรี พานิชสาส์น, วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ (ที่มา : www.bangkokbixnews.com)

^{๒๑} Demystifying Chinese Investment in Australia by KPMG & The University of Sydney : China Studies Centre (March ๒๐๑๔ Update) (ที่มา : Sydney.edu.au)

^{๒๒} ประเทศอื่นๆ ได้แก่ ทวีปยุโรปและสหภาพยุโรป (เช่น อังกฤษ สวิตเซอร์แลนด์ กรีซ) เอเชียตะวันออก (เช่น อิหร่าน) เอเชียตะวันออก (เช่น อินโดนีเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม) Western Hemisphere (เช่น บราซิล แคนาดา เวเนซุเอลา) Sub-Saharan Africa (เช่น ไนจีเรีย อาฟริกาใต้ DR.Congo), Arab World (เช่น แอลจีเรีย ซาอุดีอาระเบีย อิรัก) (ที่มา : Insight Into China's Overseas Investments by Patrick Chovanac, www.forbes.com)

แผนภูมิที่ ๑ : จีนไปลงทุนมากในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก ปี ๒๕๕๔^{๒๓}

ประเภทของการลงทุน : การค้าธุรกิจบริการ (trade in services) ที่จีนประกอบการในต่างประเทศ^{๒๔} และถือเป็นการลงทุนในต่างประเทศด้วย ได้แก่ transport, tourism services, insurance & financial services, construction, warehousing, postal services, wholesale and retail, leasing and business services, scientific research, polytechnic services, geological prospecting, real estate, accommodation, catering ซึ่งจีนยังคงเน้นการลงทุนในโครงสร้างระดับล่างและที่ใช้แรงงานจำนวนมาก เช่น energy resource sectors ซึ่งตลาดภายในประเทศถึงจุดอิ่มตัวแล้ว ส่วนการลงทุนในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีระดับสูงยังมีน้อย และเพิ่งจะเริ่มการลงทุนในอุตสาหกรรม capital intensive industries^{๒๕}

ในปี ๒๕๕๔ การลงทุนในต่างประเทศของจีน ๕ ประเภทแรกตามมูลค่าการลงทุนได้แก่ leasing and business (มูลค่า ๒๕.๖ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) mining (มูลค่า ๑๔.๕ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) wholesale and retail trades (มูลค่า ๑๐.๓ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) manufacturing (มูลค่า ๗ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) financial intermediate (มูลค่า ๖.๑ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ทั้งนี้ กลุ่มธุรกิจจีนขนาดใหญ่ที่ลงทุนในต่างประเทศได้แก่ (๑) Chinese corporate subsidiaries ซึ่งเป็นบริษัทที่รัฐเป็นเจ้าของ (state owned enterprises หรือ SOEs) หรือบริษัทที่มีความเข้มแข็งมากในประเทศ (ตามสถานะการแข่งขัน) มีจำนวนประมาณ ๗๑๕ บริษัท (๒) บริษัทเอกชนทั้งระดับครอบครัวและวิสาหกิจ มีจำนวนประมาณ ๓,๗๙๓ แห่ง บริษัทเหล่านี้จะไม่แสดงตนเด่นให้เป็นที่สนใจในต่างประเทศ (low profile) ทั้งที่เป็นบริษัทขนาดใหญ่และเข้มแข็งในจีน ซึ่งอาจถือได้ว่าบริษัทเอกชนเหล่านี้เป็น “hidden champions” หรือ “global niche market players” ดังนั้น บริษัทจีนในต่างประเทศมักมีขนาดเล็ก มีการจ้างงานเฉลี่ยประมาณ ๑๕ คน ซึ่งต่างจากบริษัท multinational enterprises (MNEs) จากประเทศพัฒนา มักจะมีขนาดใหญ่ และโดยทั่วไปจะมีขนาดใหญ่กว่าบริษัทท้องถิ่น เช่น มูลค่าการลงทุน

แนวโน้มการลงทุนในต่างประเทศ นาย Li Keqiang นายกรัฐมนตรีได้แถลงในการประชุม the World Economic Forum เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ ว่า ในช่วง ๕ ปีข้างหน้า จีนมีแผนที่จะนำเข้าสินค้ามูลค่า ๑๐ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (trillion US dollars) ลงทุนในต่างประเทศมูลค่ารวม ๕๐๐ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีนักท่องเที่ยวจีนเยือนต่างประเทศประมาณ ๔๐๐ ล้านคน ซึ่งสถาบัน KPMG และ the University of Sydney แสดงความเห็น ว่า มูลค่าการลงทุนในต่างประเทศที่นายกรัฐมนตรีจีนกล่าวถึงนั้น เป็น

^{๒๓} Insight Into China’s Overseas Investment by Patrick Chovanec (๒/๒๗/๒๕๕๔ (ที่มา : www.forbes.com)

^{๒๔} บทความเรื่อง “ไทยควรปรับตัวอย่างไร ? : สหภาพยุโรป-จีนเป็นคู่ค้าสำคัญของโลก” สิงหาคม ๒๕๕๗, ส่วนอำนวยการ สำนักสารสนเทศการเจรจาการค้า กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (ที่มา : www.thaifita.com)

^{๒๕} Capital Intensive Industry – industry which requires substantial amount of capital for the production of goods. In the Capital Intensive Industries proportion of capital involved is much higher than the proportion of labor, high level of fixed cost. This is because the industrial structure and type require high value investments in capital assets. Generally, the Capital Intensive Industries generate high level of profit, for example : airlines, automobile industry, chemical industry, oil refinery industry, drilling operations (ที่มา : www.economywatch.com และ www.investinganswers.com)

การประเมินขั้นต่ำไม่ใช่ตัวเลขเป้าหมาย และคาดว่าน่าจะมีมูลค่ารวม ๗๕๓ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ^{๒๖} (คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๖ เพิ่มจากการประเมินขั้นต่ำ)

การลงทุนในสหภาพยุโรป : สถิติกระทรวงพาณิชย์จีนในปี ๒๕๕๔ ระบุว่า การลงทุนของจีนในสหภาพยุโรปมีมูลค่า ๗.๕๖ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๖.๘ เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า มีผู้ประกอบการกว่า ๑๖๐๐ บริษัท จ้างงานประมาณ ๕ หมื่นคน

ตารางที่ ๖ : วัตถุประสงค์หลักและประเภทการลงทุนของจีนในสหภาพยุโรป

วัตถุประสงค์หลักเพื่อ	ประเภทการลงทุน
-ขยายส่วนแบ่งตลาดสินค้าและบริการในสหภาพยุโรป -จัดหาสินค้าและบริการให้ตลาดจีน -ลึกร์ตลาดอื่นนอกเหนือจากข้างต้น -เสาะหาเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา (R & D resources)	-จำนวนที่มีการตกลงซื้อขาย ได้แก่ communications equipment and services, industrial machinery and equipment, alternative/renewable energy -การลงทุนที่ใช้เงินมาก ได้แก่ chemicals, plastics and rubber, utility and sanitary services, automotive original equipment manufactures (OEM) and components

บริษัทจีนในยุโรปมักเน้นการประกอบธุรกิจบริการ โดยเฉพาะในภาคที่ต้องใช้ความรู้เข้มข้น (less knowledge-intensive sectors หรือ LKIS) เช่น การค้าปลีกค้าส่ง การบริการอาหารและเครื่องดื่ม โดยร้อยละ ๗ ประกอบธุรกิจบริการที่ใช้ knowledge-intensive (KIS) เช่น การธนาคาร ประกันภัย และการบริการด้าน high-tech ที่ประกอบการด้านการผลิตร้อยละ ๕ (ประมาณร้อยละ ๕๐ ใช้เทคโนโลยีในระดับสูงและกลาง เช่น computers, electronics and optical products, basic pharmaceutical products, machinery and equipment, electric equipment, motor vehicles, trailers and semi-trailers, chemicals ส่วนใหญ่ลงทุนมาก(ประมาณ ๓ ใน ๔ ในเยอรมนี รัสเซีย และอังกฤษตามลำดับ) และที่เหลือใช้เทคโนโลยีในระดับกลางและน้อย เช่น fabricated metals, rubber and plastics, non-metallic mineral products ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปที่จีนลงทุนมากที่สุดตามลำดับ^{๒๗} ได้แก่ ลักเซมเบิร์ก เยอรมนี สวีเดน และอังกฤษ ส่วนประเทศนอกสหภาพยุโรปได้แก่ รัสเซีย

ตารางที่ ๗ : การลงทุนประเภทธุรกิจสาขาสำคัญของจีนในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป

ประเภทธุรกิจสาขาสำคัญ	ในประเทศสมาชิก		ความแตกต่างระหว่างประเทศสมาชิก	
	ยุโรปตะวันตกและสแกนดิเนเวีย	ยุโรปตะวันออก	ยุโรปตะวันตกและสแกนดิเนเวีย	ยุโรปตะวันออก
-leasing and business เช่น holding investment	ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ ไอร์แลนด์ เยอรมนี	--	-นักลงทุนจีนนิยมประกอบการผลิตในยุโรปตะวันตก ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีแรงจูงใจสูงและให้ความสำคัญในอันดับแรกที่จะได้เทคโนโลยีและตราสินค้า (technology and brands) หรือพยายามที่จะอยู่ใกล้ตลาดผู้บริโภคหลัก (major consumer markets) -ประกอบการค้าสินค้าที่มีความก้าวหน้าและหลากหลาย (multiple and more advanced products) เช่น การกระจายเครื่องจักรและอุปกรณ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน เวชภัณฑ์	-มักจะเป็นการกระจายสินค้าและค้าส่งเสื้อผ้า รองเท้า สิ่งทอ เครื่องหนัง และค้าปลีกเสื้อผ้า
-manufacturing	สวีเดน เยอรมนี อังกฤษ อิตาลี เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส	ฮังการี โรมาเนีย โปแลนด์ สาธารณรัฐเชค		
-financial sector	อังกฤษ ลักเซมเบิร์ก ฝรั่งเศส อิตาลี	--		
-wholesale and retail sector	เยอรมนี สวีเดน อังกฤษ อิตาลี ฝรั่งเศส	โรมาเนีย		

^{๒๖} Demystifying Chinese Investment in Australia by KPMG & China Studies Centre : The University of Sydney (March ๒๐๑๔ Update) (ที่มา : Sydney.edu.au)

^{๒๗} Euro-China Investment Report ๒๐๑๑-๒๐๑๒, The European landscape of Chinese enterprises : An analysis of corporate and entrepreneurial firms and the role of the ethnic communities, by Haiyan Zhang, Zhi Yang and Daniel Van Den Bulcke (ที่มา : www.antwerpmanagementschool.be)

จีนเร่งลงทุนช่วงวิกฤติเศรษฐกิจในสหภาพยุโรปตั้งแต่ปี ๒๕๕๔^{๒๘} และผลกระทบจากปัญหาหนี้ (debt crisis) ทำให้การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ ยืดเยื้อออกไป ทั้งผู้ประกอบการหลายรายขาดสภาพคล่อง จึงเป็นโอกาสให้ผู้ประกอบการจีนที่มีเงินทุนพร้อมสามารถซื้อกิจการได้สะดวกขึ้น โดยในปี ๒๕๕๕ บริษัท Sany Heavy Industry Co.Ltd (ผู้ผลิตวัสดุก่อสร้าง) ลงทุนซื้อกิจการร้อยละ ๙๐ ของบริษัท Putzmeister ผู้ผลิต concrete pump รายใหญ่ที่สุดของเยอรมนี ด้วยมูลค่า ๔๒๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ยังเร่งจัดทำสัญญาการค้าล่าสุดเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ จีนและอังกฤษได้ลงนามในสัญญาการค้าหลายฉบับ รวมมูลค่า ๑๔,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ (ประมาณ ๒๓.๘ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ^{๒๙} หรือ ๘ แสนล้านบาท) โดยมีสัญญาการค้าที่สำคัญเช่น การลงทุนในเครือข่ายรถไฟความเร็วสูงเชื่อมเมืองต่างๆทางภาคเหนือของอังกฤษ และโรงงานพลังงานนิวเคลียร์รวมทั้งการนำเข้าตาบฏิกิริยานิวเคลียร์จีน^{๓๐}

สหภาพยุโรป: การลงทุนจากต่างประเทศ^{๓๑} (EU inward investment/FDI) – จากรายงานดังกล่าวของ UNCTAD^{๓๒} คาดว่า การลงทุนจากต่างประเทศในสหภาพยุโรป(FDI inflows) ช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๗ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเน้นการลงทุนใน ๕ อุตสาหกรรมสำคัญได้แก่ extractive industries (mining, quarrying and petroleum), chemicals, utilities (electricity, gas and water), transportation and communications, other services (largely driven by oil and gas field services) ทั้งนี้ FDI ได้สร้างคุณประโยชน์ให้แก่สหภาพยุโรปหลายประการ เช่น การจ้างงาน การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การถ่ายทอดเทคโนโลยีและความชำนาญ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันและขยายการค้า

ตารางที่ ๘ : UNCTAD คาดการณ์การลงทุนจากต่างประเทศในสหภาพยุโรป ช่วงปี: ๒๕๕๔-๒๕๕๗ (หน่วย: พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

Host region \ ปี	๒๕๕๔	๒๕๕๕*	๒๕๕๖*	๒๕๕๗*	เน้นการลงทุนใน ๕ อุตสาหกรรม
Global FDI flows	๑,๕๒๔	๑,๔๙๕-๑,๖๙๕	๑,๖๓๐-๑,๙๒๕	๑,๗๐๐-๒,๑๑๐	-extractive industries (mining, quarrying and petroleum), chemicals, utilities (electricity, gas and water), transportation and communications, other services (largely driven by oil and gas field services)
สหภาพยุโรป	๔๒๑	๔๑๐-๔๕๐	๔๓๐-๕๑๐	๔๔๐-๕๕๐	

*การคาดการณ์ (Projections) โดย UNCTAD

สถิติ ของคณะกรรมการยุโรปในปี ๒๕๕๕^{๓๓}

ตารางที่ ๙ : EU/World FDI flows ๒๕๕๕ (หน่วย : พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ปี	Inward flows (into the EU)	Outward flows (EU to the rest of the world)
๒๕๕๕	๓๙๒.๙ (๒๙๒ พันล้านยูโร)	๓๔๔.๕ (๒๕๖ พันล้านยูโร)

ซึ่งแต่ละประเทศสมาชิก ต่างก็มีหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนที่พยายามดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ให้ไปลงทุนในประเทศตน ทั้งมีสำนักงานสาขาอยู่ทั่วโลกด้วย : เบลเยียม-เช่น หน่วยงาน Belgian Foreign Trade Agency และ Wallonia Foreign Trade and Investment Agency (AWEX) เยอรมนี-หน่วยงาน German Trade and Invest (GTAI) และเนเธอร์แลนด์-หน่วยงาน NFIA (The Netherlands Foreign Investment Agency) ซึ่งสรุปวิธีการส่งเสริม inward FDI ได้ดังตารางต่อไปนี้

^{๒๘} บทความ “สรุปผลการบรรยายพิเศษหัวข้อ “ Can the EU overcome the Euro crisis ? โดยนาย Richard Werly ผู้สื่อข่าวสำนักข่าว Le Temps ประจำเบลเยียม วันพุธที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ณ กระทรวงการต่างประเทศ (ที่มา : www.europetouch.in.th)

^{๒๙} อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๗ : ๑ ปอนด์ เท่ากับ ๑.๖๓๘๖๗ ดอลลาร์สหรัฐ (ที่มา : www.xe.com)

^{๓๐} “จีนบดบังรัศมีอังกฤษ ผงาดเป็นมหาอำนาจโลก” หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ (ที่มา : www.manager.co.th)

^{๓๑} Foreign Direct Investment, European Commission (ที่มา : <http://ec.europa.eu>)

^{๓๒} WORLD INVESTMENT REPORT ๒๐๑๒ OVERVIEW, TOWARDS A NEW GENERATION OF INVESTMENT POLICIES (ที่มา : www.unctad-docs.org)

^{๓๓} ที่มา : <http://ec.europa.eu/trade/>

ตารางที่ ๑๐ : สรุปวิธีการส่งเสริม inward FDI ของหน่วยงาน AWEX, GTAI และ NFIA ^{๓๔}

AWEX - เบลเยียม	GTAI – เยอรมนี	NFIA – เนเธอร์แลนด์
<p>-ให้ข้อมูลด้านการค้าและการลงทุนแก่ผู้สนใจเช่น ผู้ซื้อ ผู้นำเข้า นักลงทุน</p> <p>-สำหรับนักลงทุนจากต่างประเทศ เช่น ให้บริการเสริมและติดตามการลงทุนในเขต financial support</p> <p>-สำหรับผู้ประกอบการในประเทศ เช่น จัดกิจกรรมส่งเสริมการส่งออก การหา export financing, การจัด B๒B ^{๓๕} การฝึกอบรม</p>	<p>-ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องของด้านการค้าการลงทุน</p> <p>-สำหรับนักลงทุนจากต่างประเทศเช่น เผยแพร่ Investment Guide to Germany</p> <p>๒๐๑๔/๒๐๑๕ มีข้อมูลเช่น การขอวีซ่า การลงทะเบียนธุรกิจ การจัดตั้งบริษัท ข้อมูลด้านภาษี การจ้างงาน กรอบกฎหมาย การส่งเสริมการลงทุน(เช่น financial support measures : supporting direct investment costs, labor-related expenses, direct research and development project costs) ในรูปแบบของ เงินอุดหนุน (grants) เงินกู้ (loans)</p>	<p>-ให้ข้อมูลด้านการลงทุน การจัด B๒B</p> <p>-สำหรับนักลงทุนจากต่างประเทศเช่น ให้คำปรึกษาและแนะนำ การเลือกสถานที่ประกอบการ มาตรการด้านภาษี (เช่น corporate income tax ร้อยละ ๒๐ สำหรับการลงทุนงวดแรก จำนวน ๒ แสนยูโร (ประมาณ ๒.๕ แสนดอลลาร์สหรัฐ) และร้อยละ ๒๕ สำหรับเงินลงทุนเกิน ๒ แสนยูโร บริษัทที่จัดทำ R & D จะได้รับมาตรการด้านภาษีจาก innovation box ที่มี corporate tax rate ร้อยละ ๕)</p>

การลงทุนในต่างประเทศ (EU outward investment/FDI) : ก่อให้เกิดผลประโยชน์และนัยสำคัญในการแข่งขันของผู้ประกอบการสหภาพยุโรป เช่น ความสามารถในการผลิตที่สูงขึ้น (higher productivity)

ยุทธศาสตร์ Europe ๒๐๒๐ (Europe ๒๐๒๐ Strategy) : คณะกรรมาธิการยุโรปให้การรับรองเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๓ ^{๓๖} เพื่อนำพาเศรษฐกิจสหภาพยุโรปให้ฟื้นวิกฤติและเตรียมพร้อมสำหรับบทบรรจบหน้า มีสาระสำคัญโดยสรุปดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๑ : สรุปสาระสำคัญของ Europe ๒๐๒๐ Strategy

ประเด็นที่ให้ความสำคัญ	เป้าหมาย
<p>-smart growth : เน้นการเสริมสร้างความนวัตกรรม การศึกษาและสังคมดิจิทัล</p> <p>-sustainable growth : ส่งเสริมการผลิตที่ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันไปพร้อมๆ กัน</p> <p>-inclusive growth : เพิ่มการมีส่วนร่วมในตลาดแรงงาน เพิ่มทักษะ และการต่อสู้กับความยากจน</p>	<p>วัดความคืบหน้าจากการบรรลุตัวเลขเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งประเทศสมาชิกจะต้องแปลงเป็นเป้าหมายระดับชาติดังนี้</p> <p>๑) ให้ร้อยละ ๗๕ ของประชาชน อายุระหว่าง ๒๐-๖๔ มีงานทำ</p> <p>๒) ลงทุนในการวิจัยและพัฒนา (R&D) ร้อยละ ๓ ของ GDP สหภาพยุโรป</p> <p>๓) บรรลุเป้าหมาย ๒๐/๒๐/๒๐ เรื่องพลังงาน</p> <p>๔) ลดจำนวนการออกจากโรงเรียนก่อนวัยอันควรให้ต่ำกว่าร้อยละ ๑๐ และให้อย่างน้อยร้อยละ ๔๐ ของเยาวชนมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือ ปวช.</p> <p>๕) ลดจำนวนประชาชนที่ยากจนอย่างน้อย ๒๐ ล้านคน</p>

โดยกำหนดนโยบายการลงทุนของสหภาพยุโรปให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ดังกล่าว เพื่อให้ให้นักลงทุนสหภาพยุโรปลงทุนที่เน้นการเข้าสู่ตลาด กฎหมายที่มีความแน่นอนเชื่อถือได้ มีความยุติธรรม และมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการประกอบธุรกิจ โดยให้ความสำคัญ ๒ ด้านได้แก่

- ๑) เพิ่มโอกาสการเข้าสู่ตลาด เช่น การจัดทำ FTA จะมีบทบาทการลงทุนและการคุ้มครองการลงทุน
- ๒) สนับสนุนให้มีกฎหมายที่แน่นอน เชื่อถือได้ และโปร่งใส ตาม Regulation No ๑๒๑๙/๒๐๑๒ ^{๓๗} ซึ่งจะเป็นการค้าประกันด้านกฎหมายต่อข้อตกลงการลงทุนที่ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ได้จัดทำไว้กับประเทศที่สาม ^{๓๘} (ประมาณ ๑,๒๐๐ ฉบับ) จนกว่าจะถูกแทนด้วยการจัดการลงทุนระดับสหภาพยุโรป (EU-wide investment deals) ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการยุโรปเป็นหน่วยงานอนุญาตให้ประเทศสมาชิกฯ

^{๓๔} ข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมดูที่ AWEX (ที่มา : www.belgium.apollo.lv), GTAI (ที่มา : www.gtai.de) และ NFIA (ที่มา : www.nfia.nl)

^{๓๕} B๒B : Business Matching

^{๓๖} แผนยุทธศาสตร์ EU ๒๐๒๐ ของคณะกรรมาธิการยุโรป, ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๓ (ที่มา : <http://news.thaieurope.net>)

^{๓๗} ที่มา : eur-lex.europa.eu

^{๓๘} ประเทศที่ได้เป็นสมาชิกสหภาพยุโรป และไม่อยู่ในระหว่างกระบวนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกฯ เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย จีน ไทย

เจรจาเป็นทางการกับประเทศที่สามเพื่อปรับแก้ไขหรือสรุปข้อตกลงข้างต้นได้) ทั้งนี้ สหภาพยุโรปมีนโยบายการลงทุนโดยสรุป เช่น

ตารางที่ ๑๒ :สาระสำคัญของนโยบายการลงทุนของสหภาพยุโรป เช่น

<p>-เน้นการลงทุนระยะยาว</p> <p>-ปรับปรุงการเข้าสู่ตลาดและรับประกันว่าการลงทุนจากต่างประเทศได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกับการลงทุนของนักลงทุนในประเทศ</p> <p>-ส่งเสริมความโปร่งใสโดยมีขอบข่ายของกฎหมายที่ชัดเจน</p> <p>-การเคลื่อนย้ายเงินทุนโดยเสรี โดยมีข้อสงวนถึงความเป็นไปได้ในการใช้มาตรการปกป้องในสถานการณ์พิเศษ (exceptional circumstances)</p> <p>-อำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายบุคลากรสำคัญที่เกี่ยวข้อง (investment-related persons “key personnel)</p>
--

นักลงทุนสหภาพยุโรปไปลงทุนทั่วโลกในธุรกิจประเภทต่างๆ ที่หลากหลายทั้งการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม อาหาร บริการ เทคโนโลยี พลังงานทดแทน พลังงานสะอาด เป็นต้น

การลงทุนในจีน : สถิติล่าสุดปี ๒๕๕๖ สหภาพยุโรปลงทุนในจีน (ไม่รวมฮ่องกง)มูลค่า ๙.๘ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ลงทุนในฮ่องกงมูลค่า ๑๓.๓ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)^{๙๙} ลงทุนในอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น เคมีภัณฑ์ เครื่องจักร สินค้าเทคโนโลยี (ปี ๒๕๕๔ ลงทุนในจีนมูลค่า ๒๓.๗ พันล้านดอลลาร์ ซึ่งสหภาพยุโรปเป็น ๑ ใน ๕ ประเทศที่ลงทุนมากที่สุดในจีน (อีก ๔ ประเทศได้แก่ ไต้หวัน ฮ่องกง สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น)^{๑๐}

ล่าสุดเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ นาย Angelos Pangratis เอกอัครราชทูตสหภาพยุโรป ได้แถลงที่ WTO เกี่ยวกับ Trade Policy Review of China^{๑๑} เกี่ยวกับบรรยากาศการประกอบธุรกิจของสหภาพยุโรปในจีน ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุง เช่น

๑) การบังคับใช้กฎหมาย

(๑) ความโปร่งใส ใน Accession Protocol ที่จีนให้คำมั่นว่า จะจัดพิมพ์เอกสารรวบรวมกฎหมายระเบียบและมาตรการต่างๆ ทั้งในระดับรัฐ รัฐบาลกลางและท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการค้าสินค้า ธุรกิจบริการ ทรัพย์สินทางปัญญา หรือการควบคุมปริวรรตเงินตรา ซึ่งยังมีได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จหรือยังไม่ได้ แปลให้เป็นภาษาที่ใช้ใน WTO สหภาพยุโรปถือว่า จีนยังมีได้ดำเนินการตามพันธกรณีดังกล่าว และเสนอให้จีนดำเนินการโดยด่วน

(๒) จีนจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความมั่นใจว่า ได้มีการหารือที่เกี่ยวกับนโยบายใหม่หรือร่างกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับพันธกรณีของจีน โดยมีระยะเวลาที่พอเพียงที่จะตอบสนอง

(๓) การบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ประสิทธิผลในทุกระดับ จะช่วยให้มีความโปร่งใสยิ่งขึ้น เช่น ที่เกี่ยวกับสุขอนามัย SPS (Sanitary and Phytosanitary) การแบ่งความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ข้อมูลที่ล่าสมัยและขาดความโปร่งใสเกี่ยวกับการห้ามชั่วคราวที่ใช้กับสินค้านำเข้าที่ไม่มีการประกาศแจ้งล่วงหน้า (notification) และขาดหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ถือว่าเป็นอุปสรรคที่รุนแรงต่อการค้า

๒) การเสริมสร้างบรรยากาศการประกอบธุรกิจ

(๑) ความจำเป็นสำหรับผู้ประกอบการต่างชาติในการเข้าถึงระบบตุลาการ (judicial system) ได้สะดวก และส่งเสริมให้มีความเป็นอิสระมากขึ้น ที่เห็นได้ชัดเจนได้แก่ด้านคุณบททั้งในระดับรัฐบาลกลางและท้องถิ่น

(๒) competition enforcement ที่มีการบังคับใช้อย่างเท่าเทียม ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้ผู้ประกอบการมีโอกาสที่ยุติธรรมเท่าๆ กัน

๓) การลงทุนจากต่างประเทศ (inward FDI)

(๑) การเปิดตลาดและลดอุปสรรคด้านการเลือกปฏิบัติ จะช่วยให้จีนดึงดูด FDI ได้มากขึ้น เช่น การเปิด Shanghai Free trade Zone และในเขตอื่นทั่วประเทศ

^{๙๙} ที่มา : <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

^{๑๐} ที่มา : ec.europa.eu/trade

^{๑๑} EU statement on ๕th Trade Policy Review of China, ๐๑/๐๗/๑๔ (ที่มา : trade.ec.europa.eu)

(๒) การดึงดูด FDI ยังขึ้นอยู่กับระดับการคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่มีประสิทธิภาพ มิใช่เฉพาะเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ มีความสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งเงินต้องการจะส่งเสริม โดยเฉพาะสหภาพยุโรปชื่นชมความพยายามของจีน แต่ก็ยังมีอุปสรรคที่กีดขวางการค้าการลงทุน โดยเฉพาะประเด็นการบังคับให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี และการคุ้มครองความลับทางการค้าที่ยังมีไม่เพียงพอ

การจัดทำความตกลงด้านการลงทุนระหว่างสหภาพยุโรป-จีน^{๔๒} ซึ่งครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง สหภาพยุโรปและจีนได้เริ่มเจรจาความตกลงด้านการลงทุนรอบแรก ระหว่างวันที่ ๒๑-๒๓ มกราคม ๒๕๕๗^{๔๓} เพื่อเสริมสร้างประโยชน์ในการเปิดโอกาสการลงทุนระหว่างกันให้เสริมยิ่งขึ้น มีกรอบกฎหมายที่ไม่ยุ่งยาก เชื่อถือได้และคาดการณ์ได้ในระยะยาว รวมทั้งการคุ้มครองนักลงทุนและการลงทุน สหภาพยุโรปมองว่าเป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้ความสัมพันธ์ด้านการค้าและการลงทุนมีความใกล้ชิดยิ่งขึ้น ทั้งต้องการจะกำจัดอุปสรรคของนักลงทุนสหภาพฯ ในจีนด้วย

ปัญหา/อุปสรรค : เช่น ด้านกฎหมาย ล่าสุด The EU Chamber of Commerce^{๔๔} แสดงความกังวลเกี่ยวกับกฎหมาย Anti-Monopoly Law (AML) ของจีนว่า มีเป้าหมายที่ไม่เป็นธรรมต่อบริษัทต่างชาติที่ลงทุนในจีน เช่น ผู้ผลิตรถยนต์ BMW, Audi, Mercedes-Benz โฆษกกระทรวงพาณิชย์จีนชี้แจงว่า ทางกรจีนสงสัยและได้สอบสวนว่า มีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการผูกขาด (monopoly) ในการจัดทำสัญญาที่มีความยุติธรรมและการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้เมื่อ ๖ ปีที่แล้ว และใช้กับทุกบริษัททั้งจีนและต่างชาติอย่างเท่าเทียม ยุติธรรม ตามกลไกตลาดที่โปร่งใสและเป็นการ เสริมสร้างบรรยากาศการลงทุน นอกจากนี้ ทางกรจีนยัง ได้สอบสวนด้านความปลอดภัยอาหารที่บริษัทจำหน่ายอาหารเช่น OSI Group จำหน่ายเนื้อสัตว์ที่หมดอายุ และให้บริษัทที่เกี่ยวข้องหยุดจำหน่ายและให้ความร่วมมือกับทางกร

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อไทย^{๔๕} : การเปรียบเทียบบางมุมมองความเห็นส่วนบุคคลที่นักลงทุนจีนใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนระหว่างสหภาพยุโรปกับไทย

ตารางที่ ๑๓ : เปรียบเทียบมุมมองความเห็นส่วนบุคคลที่นักลงทุนจีนใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนระหว่างสหภาพยุโรปกับไทย

เปรียบเทียบ	สหภาพยุโรป	ไทย
-ประวัติศาสตร์	-ชาวจีนโพ้นทะเลอาศัยและประกอบธุรกิจอยู่ในย่านคนจีนในเมืองใหญ่ๆ เช่น โฮโห-กรุงลอนดอน เขต ๑๓-กรุงปารีส	-คนไทยเชื้อสายจีนอาศัยและประกอบธุรกิจอยู่ทั่วไปในประเทศไทย -ความสัมพันธ์ใกล้ชิด เช่น สายโลหิต (มีคนไทยเชื้อสายจีนจำนวนมาก) วัฒนธรรม (เช่น ตรุษจีน การไหว้บรรพบุรุษ ให้ความเคารพเชื่อฟัง บุพการี ญาติผู้ใหญ่ ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณ) -พันธมิตรที่ติดต่อมา และมีความคุ้นเคยกันมาก
-เศรษฐกิจการค้าและการลงทุน	เป็นแหล่ง : -คิดค้น และผลิตสินค้า high technology -แรงงานที่มีการศึกษาดี มีฝีมือ	-แหล่งวัตถุดิบ โดยเฉพาะสินค้าเกษตรที่สำคัญ เช่น ยางพารา มันสำปะหลัง -แรงงานยังขาดคุณภาพ และ ผลผลิตภาพแรงงาน (labour productivity) เติบโตช้า เพียงร้อยละ ๓ ต่อปี ซึ่งต่ำกว่าจีน(๙.๒) และเวียดนาม(๕.๓) ^{๔๖}

^{๔๒} EU and Chin begin investment talks, Brussels ๒๐ January ๒๐๑๔ (ที่มา : <http://europa.eu/rapid>)

^{๔๓} รอบที่สอง ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๗ และรอบที่สามในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๗ (ที่มา : <http://ec.europa.eu/trade/policy>)

^{๔๔} The EU Chamber of Commerce(EUCC) แจ้งว่า ได้รับคำร้องเรียนจากผู้ประกอบการสหภาพยุโรปว่า ทางกรจีนใช้วิธีข่มขู่ บังคับให้ยอมรับการลงโทษและแก้ไข โดยไม่มีการไต่สวน และมีข้อสังเกตว่า ในธุรกิจประเภทเดียวกันระหว่างผู้ประกอบการจีนกับต่างชาติที่ละเมิดกรณีคล้ายกัน ผู้ประกอบการจีนไม่ถูกไต่สวนเลย EUCC จึงเรียกร้องให้ดำเนินการอย่างโปร่งใส เป็นธรรม และเท่าเทียม (ที่มา : www.european-chamber.com.cn)

^{๔๕} เป็นความเห็นส่วนบุคคลของผู้ศึกษาวิเคราะห์รายงานนี้ (นางสาวพรศิริ เมฆวิชัย) เท่านั้น

^{๔๖} Insight เศรษฐกิจไทย : ธุรกิจควรปรับตัวอย่างไรต่อแนวโน้มที่เปลี่ยนไปในตลาดแรงงานไทย, เม.ย. ๒๕๕๔ (ที่มา : www.scbeic.com)

เปรียบเทียบ(ต่อ)	สหภาพยุโรป	ไทย
-เศรษฐกิจการค้าและการลงทุน	-กระจายสินค้าในภูมิภาค : -ด้าน Logistics เมื่อ ๒๘ เม.ย. ๒๕๕๔ มีทางรถไฟสาย “หุยชินโอว” เส้นทางสายใหม่บรรจบรางเส้นใหม่เชื่อมโยงเศรษฐกิจจีน-ยุโรป” จากนครฉงชิ่ง (จีน) ผ่านประเทศคาซัคสถาน รัสเซีย เบลารุส โปแลนด์ ถึงเมืองดุยส์บวร์ก (เยอรมนี) ใช้เวลาเดินทาง ๑๖-๑๗ วัน (ประหยัดเวลากว่าการขนส่งทางทะเลสู่ยุโรปได้ ๒๐ วัน โดยบรรทุกสินค้าประเภทไอที อุปกรณ์และชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ อะไหล่รถยนต์) ลดต้นทุน ทำให้สินค้ามีราคาถูกลง มี order มากขึ้น และนครฉงชิ่งกลายเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้ายุโรปในจีนประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและอะไหล่รถยนต์ ^{๔๗} ทั้งยังมีการพัฒนาเส้นทางเดินเรือ ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง	-ตลาดและแหล่งกระจายสินค้า และฐานการผลิตของจีนในอาเซียน -มีความได้เปรียบด้าน Logistics ที่เชื่อมโยงไปประเทศภายใน ASEAN และภูมิภาคอื่นได้
การเมือง	-โดยทั่วไปมีเสถียรภาพ แม้จะมีการกระทบกระทั่งขัดแย้งกันบ้างเช่น ระหว่างชาวเฟลมมิช (ประชากรเบลเยียมที่มีเชื้อสายและพูดภาษาดัตช์) กับประชากรเบลเยียมที่มีเชื้อสายและพูดภาษาฝรั่งเศส	-ต้องเร่งสร้างเสถียรภาพทางการเมืองและการบริหารจัดการในประเทศไทยถูกมองว่าไม่ได้แก้ไขและจัดการเรื่องต่างๆ อย่างจริงจังเช่น ปัญหาน้ำท่วม โครงสร้างพื้นฐาน การทุจริตคอร์รัปชัน ^{๔๘}

-การเรียนรู้และปรับใช้กลยุทธ์ FDI : ในภาพรวมทั้งจีนและสหภาพยุโรปเป็นต้นแบบที่ดีของไทยในการดึงดูดและผลักดัน FDI ที่ไทยควรเรียนรู้และปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับวาระและโอกาส ซึ่งทั้งสองประเทศได้พยายามปรับแก้ไขให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกในด้านต่างๆ เช่น

๑) การดึงดูดและผลักดัน FDI ที่ “ขจัดจุดอ่อน เสริมจุดแข็ง”

-ด้านนโยบาย กฎหมาย สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยยิ่งขึ้น สรุปรุได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๔ : สรุปรุการปรับเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ดึงดูดและผลักดัน FDI ของจีนและสหภาพยุโรป เช่น

กลยุทธ์	Inward FDI (ตปท.มาลงทุน)		Outward FDI (ไปลงทุน ตปท.)	
	จีน	สหภาพยุโรป	จีน	สหภาพยุโรป
-นโยบาย	-ส่งเสริมและเปิดกว้างของธุรกิจบริการ (ภาคการเงิน การศึกษา วัฒนธรรม การรักษาพยาบาล) -ลดข้อจำกัดของทุน ตปท. ในธุรกิจด้านการดูแลเด็กและผู้สูงอายุ การออกแบบทางสถาปัตยกรรม การค้าและโลจิสติกส์ และ e-commerce -ลดขั้นตอนการอนุมัติโครงการทุน ตปท.	-ยุทธศาสตร์ Europe ๒๐๒๐(Europe ๒๐๒๐ Strategy) เน้นประเด็นสำคัญ -smart growth : เน้นการเสริมสร้างความรู้ นวัตกรรม การศึกษาและสังคมดิจิทัล -sustainable growth : ส่งเสริมการผลิตที่ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเสริมสร้าง	-ผลักดันการปฏิรูปการจัดการ การลงทุนของจีนใน ตปท. โดยลดขั้นตอน การขอใบอนุญาต การลงทุนจัดตั้งบริษัทใน ตปท.	-สนับสนุนไปลงทุนใน ตปท. เพื่อลดต้นทุนการผลิต การใช้สิทธิพิเศษทางการค้า (เช่น GSP) เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก -เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต -ให้ความสำคัญมากต่อการวิจัยและพัฒนา(R & D)

^{๔๗} บทความพิเศษเรื่อง “หุยชินโอว” เส้นทางสายใหม่บรรจบรางเส้นใหม่เชื่อมโยงเศรษฐกิจจีน-ยุโรป”, ฐานเศรษฐกิจ ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๒๙๖๘ วันที่ ๒๔-๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗

^{๔๘} “เสถียรภาพ-การแข่งขันในตลาดโลก” โดย อภิรดี ตันตราภรณ์, หนังสือพิมพ์โพสทูเดย์ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗

กลยุทธ์ (ต่อ)	Inward FDI (ตปท.มาลงทุน)		Outward FDI (ไปลงทุน ตปท.)	
	จีน	สหภาพยุโรป	จีน	สหภาพยุโรป
-นโยบาย	-ผลักดันให้มีการเจรจาข้อตกลง ทวิภาคีด้านการลงทุนEU-China investment agreement (เจรจา รอบแรกเมื่อมกราคม ๒๕๕๗) -ลดข้อกำหนดบางอย่างที่ไม่ชัดเจน และที่มีความซ้ำซ้อน	ความสามารถในการแข่งขัน ไปพร้อมๆ กัน -inclusive growth : เพิ่มการ มีส่วนร่วมในตลาดแรงงาน เพิ่มทักษะ และการต่อสู้กับ ความยากจน	n.a.	n.a.
-กฎหมาย	-แก้ไข ก.ม ๓ ฉบับ : ก.ม.ว่าด้วย วิสาหกิจทุน ตปท ., ก.ม.ว่าด้วย วิสาหกิจร่วมทุนโดยจีนและ ตปท ., ก.ม.ว่าด้วยวิสาหกิจความร่วมมือโดย จีนและ ตปท.	-การบังคับใช้กฎหมายอย่าง ได้ประสิทธิผลในทุกระดับ -การเข้าถึงระบบตุลาการที่ เท่าเทียมและสะดวก -การคุ้มครองความลับ ทางการค้า	n.a.	-การบังคับใช้กฎหมาย -competition enforcement ที่มีการ บังคับใช้อย่างเท่าเทียม -การคุ้มครองด้านทรัพย์สิน ทางปัญญาที่เพียงพอ
-ปรับเปลี่ยนสภาพ แวดล้อมให้เอื้อ อำนวยยิ่งขึ้น	-การปฏิรูปด้านการค้าระหว่างประเทศ เช่น เพิ่มความสะดวกในการผ่านด่าน เข้าออกประเทศ -ผลักดันเศรษฐกิจภาคบริการของซีมี บทบาทมากขึ้นโดยปราศจากแรงกด ดันจาก ตปท. โดยจัดตั้งเขตทดลอง การค้าเสรีเชียงใหม่ (เขตศุลกากรพิเศษ และเปิดเสรีด้านการเงิน การลงทุน การค้าและระบบกฎหมายบริหาร ภาครัฐ) -ลดขั้นตอนการอนุมัติโครงการลงทุน จาก ตปท. เช่น ยกเลิกขั้นตอนการยื่น ตรวจเอกสารต่ำกว่าระดับมณฑล โดย หน่วยงานพาณิชย์ระดับมณฑลจะรับ และตรวจเอกสารฯ ขึ้นต้น ก่อนส่งให้ กระทรวงพาณิชย์จีน -ลดจำนวนเอกสารประกอบในการขอ อนุมัติการลงทุน -มีแรงงานจำนวนมาก -โครงสร้างพื้นฐานและอำนวยความสะดวก ที่ดี -ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่ เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ มีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้น	-ระบบโลจิสติกส์(โดย ถนน ราง น้ำ และอากาศ) ที่สะดวก รวดเร็ว เชื่อมโยงอย่างทั่วถึง -สาธารณูปโภคที่พร้อม และทันสมัย	-ใช้วิธีการบันทึก ข้อมูลแทนเพื่อ ความสะดวก รวดเร็ว	-โครงสร้างสาธารณูปโภค -ประสิทธิภาพของแรงงาน

ทั้งนี้ การกำหนดนโยบายและกฎหมายใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องของไทย จำเป็นต้องมีความโปร่งใส ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน
ลดขั้นตอน และควรระบุให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี (ซึ่งจะช่วยให้ไทยสามารถยกระดับเทคโนโลยี การ
ประยุกต์ใช้ให้สูงขึ้นต่อไปได้) การลดใช้ความเสียหายในด้านต่างๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อชุมชน ในท้องถิ่นและ
ใกล้เคียง เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม สุขอนามัยของประชาชน ความหลากหลายทางชีวภาพ

นอกจากนี้ปัญหาที่ไทยจะต้องเร่งแก้ไขโดยเร็ว เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุนของนักลงทุนไทย การเสริมสร้างทักษะแรงงาน^{๔๙}

๒) การเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุนของนักลงทุนไทย และกระบวนการผลิตภายในประเทศ เนื่องจาก

(๑)ระดับการลงทุนในปัจจุบันของไทยต่ำเพียงร้อยละ ๘๔ เมื่อเทียบกับระดับการลงทุนในช่วงก่อนเกิดวิกฤติปี ๒๕๔๐ และการลงทุนภาครัฐในโครงสร้างพื้นฐานของประเทศที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้ภาคเอกชนเพียงร้อยละ ๑๙ ของงบประมาณในช่วง ๕ ปี

ดังนั้น ในเบื้องต้นจึงควรเร่งดำเนิน มาตรการที่กระตุ้นเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน เช่น การลงทุนในสาธารณูปโภคพื้นฐานให้เป็นไปตามแผน การเพิ่มมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการ (เช่น การจัดจำหน่ายสินค้าราคาถูกทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง)

(๒)กระบวนการผลิตสินค้าไม่ค่อยยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์ (Moving up value chain) โดยประเทศไทยยังคงทำหน้าที่ผลิต และประกอบ ที่ทำให้ได้มูลค่าเพิ่มต่ำสุดใน value chain

ผู้ประกอบการไทยต้องเร่งพัฒนาและยกระดับการผลิตของตนให้สูงขึ้นใน global supply chain อย่างต่อเนื่อง โดยมีการประเมินผลดำเนินการอย่างสม่ำเสมอว่าประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย เพียงใด และต้องแก้ไข ณ จุดใด

๓) การเสริมสร้างทักษะและเพิ่มประสิทธิภาพให้แรงงานไทย เพื่อสนองได้ตรงตามความต้องการของตลาด แก้ไขปัญหาอุปสรรค เช่น

(๑)ขาดแรงงานที่มีทักษะ ประสิทธิภาพของแรงงานไทยเพิ่มขึ้นน้อยมาก ร้อยละ ๒ ต่อปี (เทียบกับเวียดนาม ร้อยละ ๔ และ จีน ร้อยละ ๑๐)

(๒)มีระดับการศึกษาเพิ่มขึ้น แต่ไม่ตอบโจทย์ที่ตลาดและความต้องการของภาคเอกชน

(๓)อยู่ในภาคเกษตรถึงร้อยละ ๔๐ สูงมากเมื่อเทียบกับจีนอินโดนีเซีย (ร้อยละ ๓๕) มาเลเซีย (ร้อยละ ๒๔) ซึ่งภาคเกษตรเป็นภาคที่มีประสิทธิภาพแรงงานต่ำสุด มีการใช้เครื่องจักรและเทคโนโลยีต่ำ

(๔)การโยกย้ายแรงงานจากภาคเกษตรที่มีประสิทธิภาพต่ำ ไปสู่ภาคอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพสูงเคยมีส่วนสำคัญที่ทำให้ประสิทธิภาพแรงงานโตขึ้นอย่างรวดเร็วในอดีต แต่ปัจจุบันแรงงานเลือกย้ายไปสู่ภาคบริการที่ประสิทธิภาพแรงงานต่ำกว่า ทำให้ประสิทธิภาพแรงงานโดยรวมโตช้า

(๕)กำลังแรงงานประมาณ ๑๓ ล้านคน และอัตราส่วน ๑ ใน ๖ ที่เป็นมนุษย์เงินเดือนในภาคเอกชน ส่วนอีกกว่า ๗ ล้านคนเป็นลูกจ้างชั่วคราวที่ได้ค่าจ้างรายวัน และยังคงว่ามีแรงงานต่างด้าวอีกราว ๔ ล้านคน การที่แรงงานส่วนใหญ่อยู่ในภาคการผลิตที่ไม่เป็นทางการ และใช้แรงงานต่างด้าวย่อมทำให้ภาคเอกชนขาดแรงจูงใจที่จะลงทุนฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ/ฝีมือให้ลูกจ้างเหล่านี้

ดังนั้น จึงต้องเร่งใช้ประโยชน์ในเชิงพื้นที่ในการสร้างและพัฒนาคลัสเตอร์ใหม่ในภูมิภาค ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานทั้งในแง่การลงทุน ความร่วมมือระหว่างรัฐ (ท้องถิ่น) เอกชน และวิชาการในการผลิต / ฝึกอบรมบุคลากร และงานวิจัย สร้างนวัตกรรมที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยวิธีต่างๆ เช่น เพิ่มการลงทุนจากภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น การสร้างคลัสเตอร์ใหม่ๆ จะกระตุ้นให้เกิดการลงทุนมากขึ้น รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัยให้ทันต่อเหตุการณ์มากที่สุด

ทั้งนี้ ใน การผลักดัน FDI ไทยไปต่างประเทศนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทย ก็ได้จัดทำแผนแม่บทเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ ระหว่างปี ๒๕๕๕-๒๕๕๖ โดยมีเป้าหมายสนับสนุนการกระจายการลงทุนของคนไทย โดยเมื่อวันที่ ๒๕ มิ.ย. ๒๕๕๖ ได้ผ่อนคลายการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของบุคคลธรรมดา : เสรี^{๕๐} ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดย่อม (SME) ให้มีโอกาสไปลงทุนในต่างประเทศเพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากร แรงงาน วัตถุดิบ เพื่อเพิ่มศักยภาพและยกระดับการแข่งขันของประเทศ และเตรียมรับ AEC ซึ่งเป็นเงินทุนระยะยาวที่สร้างสมดุลเงินทุนเคลื่อนย้าย

ส่วนอำนวยการ สำนักสารสนเทศการเจรจาการค้า
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
กันยายน ๒๕๕๗

^{๔๙} ที่มา : ๗ สาขาที่ประสิทธิภาพแรงงานไทยต่ำ, เศรษฐวุฒิ สุทธิวานฤพุมิ ประธานกรรมการบริหารสถาบันอนาคตไทยศึกษา หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๔๒๔๗ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๗

^{๕๐} การจัดทำแผนแม่บทเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ ระหว่างปี ๒๕๕๕-๒๕๕๖ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ที่มา : www.bot.or.th/Thai/Research)